

Hæren, Officerer og Underofficerer. Man kan ikke blive ved at forlange, at disse Mennesker ikke maa have Lov at slutte sig sammen i en Organisation for at varetage deres økonomiske Interesser. Man kan heller ikke blive ved at opretholde det Omsvøbsdepartement, man har her; jeg tænker paa, at disse civile Medborgere ikke har Ret til at stille Krav til deres overordnede, til deres Arbejdsledere, eventuelt til Regeringen eller den paagældende Minister, uden at deres Andragende skal gaa igennem hele den trange Vej, som vi kender fra den Gang, vi selv var Soldater, idet man ikke har Lov til at gaa til sin Kaptajn uden at have spurgt sin Delingsfører, sin Premierløjtnant o. s. v. Akkurat det samme Forhold gør sig gældende derude; alt skal gaa gennem alle Underinstanser, forinden det kan naa derhen, hvor det er Hensigten, at det skal naa. Jeg synes, at saadanne Forhold er simpelthen uudholdelige, og der vil ganske sikkert før eller senere komme et Brud paa disse Regler, hvis man ikke nu i en meget nær Fremtid sørger for at faa Forholdet ændret. Det er vel meddelt mig, at man fra de overordnede Side ude paa Holmen ikke regner med denne Lovgivning og ikke bruger den; men dette, at man er tolerant i Øjeblikket og under disse Forhold, forhindrer ikke, at der før eller senere vil kunne komme Personer, som vil henholde sig til den gældende Lovgivning, og saa maa Folkene derude jo ogsaa underkaste sig den.

Men der er ogsaa en hel Række andre Omstændigheder, som gør disse Folks Særstilling utaalelig. Der er f. Eks. et saadant Forhold, som at de vedkommende ikke har Lov til at indgaa Ægteskab uden Tilladelse fra deres overordnede. Ellers er det dog saaledes, at naar Folk er myndige, har de Ret til at handle, som de skønner det bedst og rigtigst, men saaledes er Forholdene ikke derude. Der har en Mand, som er myndig, ikke Lov til at indgaa Ægteskab, uden at han først maa spørge sine foresatte derom. Dette, synes jeg, er et saa forældet System, at man uden Skade maatte kunne komme bort derfra. Dertil kommer, at de vedkommende er underkastede den militære Straffelov, saa at de selv for ganske smaa Forseelser kan idømmes Straffe, og det sker ogsaa jævnlige, at Folk faar idømt enten Fængselsstraf eller andre Straffe, som jeg ikke synes er paa deres Plads i et frit Samfund, for Forseelser, som paa almindelige Arbejdspladser blot har nogen Gene til Følge. Det gaar jo fortrinligt paa alle Statens øvrige Arbejdspladser og for øvrigt

ogsaa paa Kommunens Arbejdspladser, uden at der dér behøver at idømmes saadanne Straffe, og man kan udmærket godt uden dem opretholde den fornødne Disciplin, der jo for øvrigt meget ofte opretholdes af sig selv; thi hvis de vedkommende ikke gør, hvad de har paataget sig, ja, saa har det Afskedigelse til Følge; dette vil i de fleste Tilfælde medføre, at den vedkommende berøves sit Levebrød, og det er en tilstrækkelig Regulator for, at den fornødne Disciplin kan opretholdes. Jeg vil derfor meget henstille til den højtærede Minister, om der ikke i høj Grad vilde være Anledning til at søge at rette dette Forhold.

Der er et andet Forhold, jeg ogsaa gerne vilde henstille til den højtærede Forsvarsminister; det vedrører Hærens Arbejdspladser i al Almindelighed. Under Verdenskrigen har alle de industrielle Virksomheder, som sorterer under vort Krigsvæsen — under Flaaden og under Hæren — været Genstand for en betydelig Udvikling. Der er sat nye Virksomheder i Gang, og de ældre er blevet moderniseret og forsynet med de nyeste Maskiner og med Materialer af nyeste Art, og det har vist sig under den lange Krigsperiode, at disse Værksteder har været i Stand til paa mange Omraader at præstere et Arbejde, som det er værd at søge opretholdt om end ikke just i den Udstrækning som nu, saa dog saaledes, at Værkstederne opretholdes efter Krigen, hvor de ellers vilde blive affolket, fordi der ikke under fredelige Forhold vil blive Brug for det; de i Øjeblikket producerer. Naar man nu har alle disse Virksomheder i Gang, synes jeg, der vil være god Anledning til at bibeholde dem og faa dem forandret til at præstere civilt Arbejde, saaledes at de Mennesker, som i disse Krigsaar har haft deres Brød i disse Virksomheder, fremdeles kan blive beskæftiget der. Det er ikke saa faa Folk, der i Øjeblikket beskæftiges paa denne Maade, det er ca. 2 500 Funktionærer, af hvilke den væsentligste Del vilde blive afskediget, saa snart Krigen er sluttet, idet en stor Del af disse Virksomheder vilde indskrænkes til det Omfang, de havde før Krigen, hvis de ikke kan omdannes til at udføre et civilt Arbejde i Stedet.

Det, jeg gerne vilde henstille til den højtærede Forsvarsminister, er da, om der ikke var nogen Mulighed for at lade disse Virksomheder udføre en hel Del af det Arbejde, som Staten nu faar udført paa anden Maade, og hvoraf en Del kommer fra Udlandet, medens Arbejdet udmærket godt kunde laves her i Landet. Jeg tænker her paa Tøjhusværkstederne, paa Laborativærkstederne,